

7. PREPOSICIONS

<http://www.ub.edu/hesperialatina/index.html>

Tots els continguts estan registrats amb una llicència Creative Commons

7. PREPOSICIONS

INTRODUCCIÓ

La majoria de les preposicions llatines són etimològicament adverbis de lloc, com ho demostra el fet que algunes d'elles —com ara, per exemple, *ante*, *circa*, *coram*, *post*, *super*, etc.— conserven a totes les èpoques el seu valor adverbial.

El pas d'adverbis a preposicions va ser possible pel fet d'acompanyar de manera generalitzada uns casos concrets de la flexió —acusatiu i ablatiu— per a assenyalar una circumstància concreta fins el punt de convertir-se en modificadors d'aquests casos.

7.1. ORDRE DE COL·LOCACIÓ DE LES PREPOSICIONS

Les preposicions se situen generalment davant del substantiu el qual acompanyen. Si el substantiu regit per una preposició va acompanyat d'adjectiu, aquest pot situar-se en l'ordre següent:

	ORDRE DEL SINTAGMA				EXEMPLES	
a)	preposició	+	adjectiu	+	substantiu	<i>ex altera parte</i> (Cèsar) 'de l'altra banda'
b)	adjectiu	+	preposició	+	substantiu	<i>multas ob causas</i> (Ciceró) 'per moltes causes'
c)	preposició	+	substantiu	+	adjectiu	<i>in finibus suis</i> (Cèsar) 'en el seu territori'
d)	substantiu	+	preposició	+	adjectiu	<i>aetate in sua</i> (Plaute) 'a la seva edat'

Si el substantiu va acompanyat d'un complement del nom en cas genitiu, aquest pot situar-se en l'ordre següent:

	ORDRE DEL SINTAGMA				EXEMPLES	
a)	preposició	+	genitiu	+	substantiu	<i>prope solis occasum</i> (Cèsar) 'cap a la posta del sol'
b)	preposició	+	substantiu	+	genitiu	<i>a senatu populi Romani</i> (Cèsar) 'del senat del poble romà'
c)	genitiu	+	preposició	+	substantiu	<i>suorum in terrore ac fuga</i> (Cèsar) 'en el terror i la fugida dels seus'

La preposició *cum* apareix sempre com a enclítica darrere de l'ablatiu dels pronoms personals i del reflexiu de 3a. persona: *mecum, tecum, secum, nobiscum, uobiscum*. Sovint apareix també com a enclítica darrere de l'ablatiu dels pronoms relatiu, indefinit i interrogatiu: *quocum, quacum, quibuscum*, tot i que són també freqüents les formes *cum quo, cum qua, cum quibus*.

7.2. QUADRE GENERAL DE LES PREPOSICIONS

La consulta al diccionari ha de permetre en tot moment copsar el significat més adient d'acord amb el context en el qual es trobi cada preposició; tot i així, els significats més usuals de les preposicions llatines són els següents:

PREPOSICIONS + acusatiu			
PREPOSICIÓ	TRADUCCIÓ	EXEMPLES	
<i>ad</i>	a, cap a, al costat de, a la vora de, a presència de, per a	<i>ad ripam</i> (Cèsar) <i>ad Caesarem</i> <i>ad uiuendum</i>	'cap a la riba' 'a presència de Cèsar' 'per a viure'
<i>aduersum</i> <i>aduersus</i>	davant de, en front de, contra	<i>aduersum stimulum</i> (Terenci) <i>aduersus castra Romana</i> (Livi)	'contra l'esperó' 'en front del campament romà'
<i>ante</i>	davant de, abans de	<i>ante omnes</i> (Cèsar)	'davant de tots'
<i>apud</i>	al costat de, a casa de, a, en, entre	<i>apud aquam</i> (Sal·lusti) <i>apud Heium</i> (Ciceró) <i>apud Romanos</i>	'al costat de l'aigua' 'a casa d'Heius' 'entre els romans'
<i>circa</i> <i>circum</i>	al voltant de, pels volts de	<i>circa urbes</i> (Livi) <i>circa lucem</i> <i>circum forum</i>	'al voltant de la ciutat' 'cap a trenc d'alba' 'al voltant del fòrum'
<i>cis</i> <i>citra</i>	d'aquest costat, deçà	<i>cis Rhenum</i> (Cèsar) <i>citra flumen</i> (Cèsar)	'deçà del Rin' 'cap a aquesta banda del riu'

PREPOSICIONS + acusatiu

PREPOSICIÓ	TRADUCCIÓ	EXEMPLES	
<i>contra</i>	davant de, contra	<i>contra speculum</i> <i>contra hostes</i>	'davant del mirall' 'davant dels enemics' > 'contra els enemics'
<i>erga</i>	cap a, amb, envers	<i>erga regem</i> (Nepot)	'envers el rei'
<i>extra</i>	fora de	<i>extra urbem</i>	'fora de la ciutat'
<i>infra</i>	part dessota, al peu de, després de	<i>infra infimos homines</i> (Terenci) <i>infra Vesuuium</i>	'part dessota dels homes més vils' 'al peu del Vesuvi'
<i>inter</i>	entre	<i>inter mare Alpesque</i>	'entre el mar i els Alps'
<i>intra</i>	dintre de	<i>intra se</i>	'dintre d'ells'
<i>iuxta</i>	al costat de, prop de, segons	<i>iuxta murum</i> <i>iuxta Heraclitum</i>	'al costat del mur' 'segons Heràclit'
<i>ob</i>	davant de, a causa de, per	<i>ob oculos</i> <i>ob eam rem</i>	'davant dels ulls' 'per aquest motiu'
<i>penes</i>	en poder de	<i>penes Romanos</i> (Tàcit)	'en poder dels romans'
<i>per</i>	a través de, al llarg de, durant, mitjançant, per	<i>per mare</i> <i>per litus</i> <i>per diem</i> <i>per uim</i> <i>per se</i>	'a través del mar' 'al llarg de la platja' 'durant el dia' 'mitjançant la força' 'per si mateix'
<i>post</i>	darrere de, després de	<i>post templum</i> <i>post bellum</i>	'darrere el temple' 'després de la guerra'
<i>praeter</i>	pel davant de, llevat de, tret de, contra	<i>praeter oculos</i> <i>praeter paucos</i> <i>praeter morem</i>	'per davant dels ulls' 'tret d'uns pocs' 'contra el costum'
<i>prope</i>	a prop de, vora, gairebé	<i>prope castra</i> (Ciceró)	'prop del campament'
<i>propter</i>	a prop de, a causa de	<i>propter humum</i> (Ovidi) <i>propter filios</i>	'a prop de terra' 'per causa dels fills'
<i>secundum</i>	al llarg de, després de	<i>secundum flumen</i> <i>secundum ea</i>	'al llarg del riu' 'després d'això'
<i>supra</i>	sobre, per sobre, abans de, per damunt de	<i>supra caput</i> <i>supra hanc memoriam</i> <i>supra leges</i> (Ciceró)	'<suspès> sobre el cap' 'abans d'aquest record' 'per damunt de les lleis'
<i>trans</i>	a l'altra banda de	<i>trans flumen</i>	'a l'altra banda del riu'

PREPOSICIONS + acusatiu

PREPOSICIÓ	TRADUCCIÓ	EXEMPLES	
<i>uersus</i>	cap a, contra	<i>Africam uersus</i>	'en direcció a Àfrica'
<i>ultra</i>	més enllà de	<i>ultra Sicilianam uillam</i> (Ciceró)	'més enllà de la vil·la siciliana'

PREPOSICIONS + ablatiu

PREPOSICIÓ	TRADUCCIÓ	EXEMPLES	
<i>a, ab, abs</i> ¹	de, des de	<i>ab urbe</i>	'des de la ciutat'
<i>coram</i>	(al) davant de	<i>coram populo</i>	'davant del poble'
<i>cum</i>	amb	<i>cum diis</i>	'amb els déus'
<i>de</i>	des de dalt, des de, de, sobre	<i>de caelo</i>	'des del cel'
<i>e / ex</i> ²	des de dins, des de, de	<i>e portu</i>	'des de dins del port'
<i>palam</i>	en presència de	<i>palam nobis</i>	'en presència de nosatres' = 'en presència nostra'
<i>prae</i>	davant de	<i>prae se</i>	'davant d'ell' = 'davant seu'
<i>pro</i>	davant (de), en lloc de, en defensa de	<i>pro litoribus</i> <i>ego ibo pro te</i> (Plaute) <i>pro libertate</i>	'davant les costes' '<hi> aniré en lloc teu' 'en defensa de la llibertat'
<i>sine</i>	sense	<i>sine timore</i> (Cèsar)	'sense por'
<i>tenus</i>	fins a	<i>tecto tenus</i>	'fins al sostre'

PREPOSICIONS + acusatiu / ablatiu

PREPOSICIÓ	RÈGIM	TRADUCCIÓ	EXEMPLES
<i>in</i>	+ acusatiu	a, cap a, contra	<i>in urbem</i> <i>in hostes</i> 'a la ciutat' 'cap als enemics' / 'contra els enemics'

¹ *a* s'empra generalment davant de consonant (per ex.: *a principio* 'des del començament'); *ab*, davant vocal, i d'h (per ex.: *ab urbe* 'des de la ciutat'; *ab hostibus* 'des del costat dels enemics'); *abs*, davant de *t* (per ex.: *abs te* 'de tu').

² *e* s'empra generalment davant de consonant (per ex.: *e portu* 'des del port'); *ex*, davant vocal, i d'h (per ex.: *ex urbe* 'de dins de la ciutat').

PREPOSICIONS + acusatiu / ablatiu				
PREPOSICIÓ	RÈGIM	TRADUCCIÓ	EXEMPLES	
	+ ablatiu	en, dins de	<i>in manu</i> <i>in barbaris</i>	'a la mà', 'dins de la mà' 'enmig dels bàrbars
sub	+ acusatiu	sota, a sota de, al peu de	<i>sub tectum</i> <i>sub montem</i>	'<a> sota el teulat <de la casa>' 'al peu de la muntanya'
	+ ablatiu	sota, a sota de, a la vora de	<i>sub imperio</i> <i>sub muro</i>	'sota l'autoritat' 'a la vora del mur'
super	+ acusatiu	damunt de, a més de, sobre	<i>super lectum</i> <i>super dotem</i>	'damunt del llit' 'a més de la dot'
	+ ablatiu	sobre, al damunt de, al voltant de	<i>super ceruice</i>	'al damunt del coll'